

דף כח.

עין משפט א.

או"ח סימן שכח פעיף ו

ו. מכה שעל גב היד וגב הרגל וכן מי שבלע עלוקה ט או נשכו כלב שוטה או אחד מזוחלי עפר הממתיים אפי' ספק אם ממית אם לאו הרי הם כמכה של חלל.

עין משפט ב.

או"ח סימן שכח פעיף ז

ז. כל מכה שנעשית מחמת ברזל מחללין עליה השבת, וכן על מי שיש לו קדחת שהוא חום גבוה.

עין משפט ג.ד.

או"ח סימן שכח פעיף ח

ג. כל מכה של חלל דהיינו מהשיניים ולפנים ושיניים עצמם בכלל י מחללין עליה השבת, ודוקא שנתקלקל אחד מהאברים הפנימיים ע"י מכה או נפיחות אבל מיחושים בעלמא כ אין נקראים מכה.

הגה: מי שחושש בשיניו ומצטער ל אומר לעכו"ם להוציאו מ.

ט. תולעת קטנה הנמצאת במים וכשנופלת על הבשר נתלית בו ומוצצת הדם.

י. והיינו כאב גדול אבל מיחוש בעלמא בשיניו אין מחללין, ב"ח. מ"מ אם נחלה כל גופו מזה התירו ע"י עכו"ם, אבל מכה בשיניים ולא רק מיחוש היא כמכה של חלל ומחללין עליה השבת ע"י ישראל אפי' באיסור תורה. ה"ה חלה מקום מושב השיניים שהם החניכים הם בכלל מכה של חלל.

כ. ואין מחללין עליהם אפי' אם כואב לו מאוד, אבל אם מצטער כ"כ עד שחלה מזה כל גופו מותר לחלל ע"י עכו"ם אפי' במלאכה גמורה, ואם אינו מצטער כ"כ מותר ע"י עכו"ם כל דבר האסור משום שבות, כה"ח אות י"ז מר"ז.

ל. צ"ל שחלה כל גופו מזה כמ"ש בסעיף י"ז. והוצאת שן מלאכה דאורייתא היא שהוא חובל לצורך רפואה, מ"א ס"ק ג'. וע"כ אין להתיר רק בחלה כל גופו וע"י עכו"ם. ועיין בכה"ח אות י"ח.

מ. דכל דבר שאין בו סכנה אומר לא"י ועושה, ב"י בשם א"ח.

נ. ואיש ואשה ואפי' תינוק בן יומו שווים לענין פיקוח נפש שדוחה שבת, ויש להסתפק אם מחללין שבת בשביל העובר כשאין סכנה לאם, ומ"מ כיון שאם תפיל יהיה סכנה לאם מחללין עליו. כה"ח אות כ"א.

עין משפט ה.

אור"ח סימן שכח סעיף לב

לד. החושש בשיניו לא יגמע חומץ ויפלוט ^א אבל גומע ובולע או מטבל
בו כדרכו. והחושש בגרונו ^ב לא יגרגר בשמן ^ע אבל בולע הוא השמן ^פ
ואם נתרפא מה טוב.

עין משפט ו.

יו"ד סימן קנה סעיף א

א. כל מכה וחולי שיש בהם סכנה ושמחללים עליהם את השבת אין
מתרפאין מעכו"ם ^ז, שאינו מומחה לרבים.

הגה: כל המקיזים דם הם מומחים לענין הקזה ^ק.

א. ב. וטעם הדבר שאין מתרפאין מעכו"ם במכה או חולי שיש בו סכנה,
דחיישינן לשפיכות דמים.

אפי' שהחולה ספק חי ספק מת, אין מתרפאין ממנו אבל אם החולה

נ. וי"א וכאן מיירי במיחוש בעלמא, אבל ביש לו צער גדול ובשביל זה נחלש כל גופו
מותר לעשות לו כל הרפואות כמו בסעיף ג', ט"ז ס"ק כ"ד.

ובמיחוש בעלמא אסור לומר לעכו"ם שיעשה לו שום דבר, מ"א ס"ק ל"ו, ואפי' אינו אלא
שבות דשבות אסור.

ו. ולא יגמע חומץ ויפלוט דמוכח שזה לרפואה, אבל בערק או יין כיון שהם משקים
מותר אפי' לפלוט דלא מיחזי לרפואה, ח"א כלל ס"ט אות ג', כה"ח אות קצ"א, וכל זה
אף במיחוש בעלמא.

ס. היינו בחושש בעלמא, שם אות קצ"ד.

ע. וי"א וכן לא ישהה אותו בגרונו ואינו בולעו, כיון שאינו בולעו מוכח שזה לרפואה,
ב"י בשם רש"י, ואם משהה אותו בגרונו או מגרגרו אפי' אח"כ בולעו אסור, כה"ח
אות קצ"ה, ממ"א ס"ק ל"ז.

פ. וי"א והב"ח אסור בשמן לבד, והמ"א בס"ק ל"ח כתב דהכל לפי המקום והזמן דאם
אין דרך בריאים לבלוע שמן לבדו אסור, כמו בסעיף ל"ז.

ומ"מ נחלש כל גופו מכאבי גרון מותר לעשות כל רפואה.

צ. ממשנה ע"ז כ"ז, וכמימרא דרבה בר בר חנה אמר ר"י וכלישנא קמא.

ומשמע מדברי מר"ן השו"ע דאם אין במכה סכנה מותר להתרפאות מעכו"ם אפי' לא
מומחה, אבל הרא"ש והטור פסקו דגם בזה לא יתרפא מעכו"ם כיון שאין ברפואה זו
אומנות אם ימיתנו לא יתלו הדבר בחסרון ידיעתו של הגוי אלא יאמרו בלא"ה הגיע זמנו
למות או ששונאו היה והמיתו ולא מרע נפשיה לגבי אחרים. ש"ך ס"ק א'.

ק. ב"י בשם תוס' והרא"ש.

ודאי מת אם לא יתרפה מיד מתרפאין ממנו דלחיי שעה לא חיישינן ^ר בזה.

ואם אמר סם פלוני יפה או רע יכול לסמוך עליו ^ש, והוא שלא קונה ממנו אותו סם או לוקח אותו ממנו.

^{הגה:} וי"א דכל זה אינו אסור אלא כשעובד הכוכבים עושה בחנם אבל אם עושה בשכר, בכל ענין מותר דחושש להפסד שכרו ^ת, וכן נהגו להקל.

^{א.} ג. אם בא העכו"ם לרפאות הישראל בלחש מותר, דאין חשש שפיכות דמים בזה ובלבד שלא ידוע שהוא מזכיר שם אלילים אבל אם ידוע שמזכיר בלחש שם אלילים, אסור ^א אפי' בחולה שיודע שודאי ימות אם לא יתרפא מיד.

^{א.} ד. עכו"ם אפיקורוס ^ב אפי' בסתם לחש אסור להתרפאות ממנו שודאי מזכיר שם אלילים.

^{הגה:} ואסור ללמוד ממנו לחש ^ג.

עין משפט ז. או"ח סימן שכח סעיף ז

^{ז.} כל מכה שנעשית מחמת ברזל מחללין עליה השבת, וכן על מי שיש לו קדחת שהוא חום גבוה.

^{ר.} מימרא דרב חסדא אמר ר"י שם בדף כ"ז. וכתבו התוס' והא דאמרינן ביומא דמפקחין עליו הגל בשבת לחוש לחיי שעה, י"ל דכאן ושם עושים לטובתו, ששם בגל אם לא נחוש ימות וע"כ התירו גם לחיי שעה וכאן אם נחוש ולא יתרפא ממנו ודאי ימות וכאן דוחים ודאי מיתה ועושים הספק שאולי יתרפא גם מעכו"ם זה. ט"ז ס"ק ב'.

^{ש.} שם בשם מר עוקבא, שירא העכו"ם שמא ישאל אחרים אבל לקחת ממנו חיישינן, דכדי למכור ישקר. ש"ך ס"ק ד'-ה'.

^{ת.} והרש"ל והב"ח כתבו דגדולה השנאה דלא חייש לשכרו, אבל הש"ך בס"ק ו' כתב דהעיקר כדעת הרמ"א דבשכר מותר.

^{א.} מברייתא שם במעשה דבן דמא.

^{ב.} שם שבא יעקב איש כפר חנינא. והיינו העכו"ם אפיקורוס ואז אפי' מומחה לרבים אסור, כ"כ הרא"ש. ש"ך ס"ק ח'.

^{ג.} כ"כ המרדכי בפ"ב דע"ז.

דף כח:

או"ח סימן שכח סעיף מג

עין משפט א.ב.

מג. מו. מותר להעלות גידי אזנים שיוורדים ^ד ביש לו צער מזה ^ה, בין בכלי בין ביד, שאין עושין בסממנים דבר זה כדי שנחוש לשחיקת סממנים.

או"ח סימן שכח סעיף ט

עין משפט ג.

ט. ט. החושש בעינו ^י ששותת ממנה דמעות מחמת הכאב, או שהיה שותת ממנה דם או ריר מחללין עליו השבת.

ד. לרש"י יש סכנה בדבר, ולרמב"ם אין סכנה בדבר מ"מ התירו משום צער ואין חשש לשחיקת סממנים בזה. ושאני בסעיף ל' לעיל ששם עושה בצונן, ועיין בס"ק ע"ב ובמנחת אשר שם.

ה. אכל בלי צער אסור משום עובדין דחול. מ"א ס"ק מ"ח.

ו. אף שאין מחללין על סכנת אבר כמ"ש בסעיף י"ז, עינו של אדם שאני ששורשי מאור העין אחוזים בטרפשי הלב, מגמ' ע"ז דף כ"ח ע"ב.